

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/188184,Elzbieta-Strzeszewska-Tygrys-ucieka-KBW-Potyczka-w-Pniewie-Wielkim.html>

27.02.2026, 11:34

[Następny](#)

[Powrót](#)

Elżbieta Strzeszewska: „Tygrys” ucieka KBW. Potyczka w Pniewie Wielkim

12 lipca 1948 r. walkę stoczyli żołnierze Narodowego Zjednoczenia Wojskowego z patrolem sierż. Ildefonsa Tadeusza Żbikowskiego ps. „Tygrys” z oddziałami KBW i UB w Pniewie Wielkim w powiecie ciechanowskim.

12.07.2026

[Aparat bezpieczeństwa Podziemie antykomunistyczne](#)

Ok. godz. 3.00 nad ranem, posterunek MO w Konopkach (pow. mławski) powiadomił telefonicznie Komendę Powiatową MO w Ciechanowie o pojawieniu się bandy:

„[...] w sile 4-ch ludzi umundurowanej i uzbrojonej w broń automatyczną, granaty i pistolety”.

Z meldunku wynikało, że zaobserwowana grupa udała na teren gminy Regimin w pow. ciechanowskim.

Pogoń za „Tygrysem”

Zorganizowana naprędce grupa pościgowa, złożona z żołnierzy I Brygady KBW pod dowództwem ppor. Marchwionka oraz z funkcjonariuszy UB i MO na czele z por. Tadeuszem Mazurowskim, szefem Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Ciechanowie, i kpt. Stefanem Bełchatowskim, komendantem powiatowym MO, dopadła ściganych podczas odpoczynku na posesji Leonarda i Jana Smolińskich w miejscowości Pniewo Wielkie.

Z przechowywanej w zasobie Archiwum IPN w Warszawie dokumentacji wynika, że zaatakowani należeli do patrolu Narodowego Zjednoczenia Wojskowego pod dowództwem sierż. Ildefonsa Tadeusza Żbikowskiego ps. „Tygrys” z oddziału podległego st. sierż. Mieczysławowi Dziemieszkiewiczowi ps. „Rój”. W skład patrolu, który znalazł się na terenie gminy Regimin w celu:

„zlikwidowania 3-ch szpicli [...] oraz dokładniejszego opanowania pozostałej części powiatu”,

oprócz dowódcy, wchodzili: Eugeniusz Kurach ps. „Orzeł” i Henryk Fabisiak ps. „Lew”. Ostatnim jej członkiem mógł być Piotr Grzybowski (według innych źródeł Lucjan Krępski) ps. „Rekin” lub Bronisław Kaczmarczyk ps. „Kogut”.

Przebieg wydarzeń mających miejsce 12 lipca 1948 r. w Pniewie Wielkim znamy nie tylko z raportów złożonych przez funkcjonariuszy bezpieki, ale również z zeznań złożonych w trakcie śledztwa przez ich świadka – Jana Smolińskiego. Według nich żołnierze po przybyciu na miejsce i potwierdzeniu obecności poszukiwanych w jego domu:

„[...] rozbiegli się w tyralierę, otaczając mój dom. W odległości do pięćdziesięciu metrów z domu wybiegli bandyci przebywający u mnie i ostrzeliwując się gęsto poczęli się wycofywać. Po kilku minutowej wymianie strzałów na placu padło zabitych dwóch bandytów i dwóch żołnierzy”.

W trakcie wymiany ognia „od kul świetlnych z których strzelali [bandyci]” spłonęły budynki

gospodarcze rodzeństwa Smolińskich (stodoła i obora wraz z inwentarzem żywym i maszyną do młócenia zboża).

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Aparat bezpieczeństwa, Podziemie antykomunistyczne

Artykuł